

DBC beretning 2008

Indhold

Indledning	3
DBC's vision	3
Generelt om virksomheden i 2008	3
Partnerskaber	4
Projekter i 2008	6
<i>Open Library Strategy (OLS)</i>	6
<i>OLS Partnerprojektet</i>	7
<i>Open catalogue</i>	7
<i>Open Search/TING</i>	7
<i>Open Ressource Sharing (RS/ILL)</i>	7
<i>Anvendelse af åbne standarder</i>	7
<i>Open Source</i>	7
The Museum System	8
DanBib udvikling	8
<i>Danske Biblioteker i WorldCat</i>	9
<i>DanBib som ægte fælles katalog</i>	9
DanBib drift	10
Bibliotek.dk	10
Standardisering	11
Distribution af digitale produkter	11
<i>Forsideservice</i>	11
<i>Filmstriben</i>	12
<i>Netmultimedia.dk</i>	12
<i>Sirpa</i>	12
Hosting og support	13
Konsulentytelser	13
<i>Lej en bibliotekar</i>	13
Dialog med bibliotekerne	13
<i>Nyt design</i>	13
<i>Arrangementer</i>	14
<i>Biblioteket i hånden d. 17. januar</i>	14
<i>Computerspilskonference den 25. september</i>	14
<i>Ressource Description and Access</i>	14
<i>DBC som hovedsponsor på SmartCity Library Conference</i>	14
<i>DBC-prisen</i>	14
Miljøhensyn	15
DBC's sociale kapital	15
<i>Måling af DBC's Sociale indeks</i>	15
Nøgletal	16
<i>Nationalbibliografisk produktion</i>	16
<i>Brugen af DanBib og bibliotek.dk</i>	16
DBC's regnskab	17

Indledning

I 2008 har DBC for alvor engageret sig i partnerskaber og udviklingssamarbejde omkring Open Library Strategy og Open Source, digitale distributionsformer og et nyt system til museerne. De mange aktiviteter tegner konjunkturerne af det nye DBC efter adskillelsen fra Biblioteksmedier. Konsolideringen af virksomheden fortsætter, samtidig med at helt nye tilbud til biblioteker, museer og andre videninstitutioner udvikles.

DBC's vision

Vi gør viden relevant og let tilgængelig, når og hvor den enkelte borger har brug for den. Vi spænder over alle facetter af biblioteks- og it-fagligt knowhow og udviklingsressourcer og kan derfor levere løsninger, der strukturerer og formidler viden.

Meget af den viden, der er relevant for brugeren, findes først, når der bliver skabt sammenhæng mellem forskellige informationskanaler. Vores styrke er at organisere informationer gennem en unik sammensætning af kernekompetencer. Vi laver løsninger, der binder viden sammen mellem forskellige aktører:

- Som biblioteksekspert beskriver og indekserer vi indhold, så brugerne kan finde den relevante information
- Som it-specialister binder vi viden i forskellige systemer sammen ved at bruge grænseflader baseret på åbne standarder, og vi udvikler den infrastruktur, som informationen skal flyde i.
- Som formidlere beskriver og præsenterer vi viden, så den ikke blot er tilgængelig, men også forståelig og anvendelig.

Vi understøtter bibliotekernes indsats for at styrke vidensamfundet ved at udvikle nye videnprodukter og udbygge bibliotekernes IT-infrastruktur. I dialog med bibliotekerne og i partnerskaber udvikler vi de produkter og services, som biblioteker og biblioteksbrugere efterspørger.

Generelt om virksomheden i 2008

Indgangen til 2008 markerede den endelige adskillelse af DBC og Biblioteksmedier, som fra årsskiftet blev overtaget af LD Equity.

Adskillelsen havde været ventet længe – faktisk blev den principielle beslutning herom truffet allerede tidligt i 2006. Der havde derfor været god tid til at tage bestik af den situation, der ville kendetegne det nye DBC og fastlægge strategier for håndtering af denne situation:

Det er fortsat en hovedudfordring for DBC at stille en velfungerende og effektiv bibliografisk og it-mæssig infrastruktur til rådighed for dansk biblioteksvæsen. Udfordringen indebærer en forpligtelse til at tilbyde løsninger baseret på tidssvarende teknologi. Aktuelt kommer det til ud-

tryk i det omfattende udviklingsarbejde, der finder sted i disse år for at implementere en serviceorienteret arkitektur og introducere open source som løsningsfilosofi. Herigennem styrkes bibliotekernes muligheder for selvstændigt at sammensætte de løsninger, de vil basere sig på. Og investeringerne i fællesløsningerne stilles til rådighed for lokalt udviklingsarbejde i form af open source software.

DBC's traditionelle kerneydelser er produktion og formidling af metadata. Vi tror imidlertid ikke på, at metadata som isoleret størrelse også fremover vil blive betragtet som et attraktivt produkt. I stedet vil metadata og det indhold, de repræsenterer, blive efterspurgt under ét – "dobbeltklik eller dø" har vi kaldt denne strategiske udfordring. Det er derfor afgørende vigtigt for DBC at indgå i partnerskaber med indholdsejere om udformning og formidling af produkter der kombinerer indhold, metadata og infrastruktur. Ebog.dk, Filmstriben og Netmultimedia.dk er udslag af denne bestræbelse.

I forbindelse med udskillelsen af Biblioteksmedier fastlagde ejerne en ejerpolitik for DBC. Ejerpolitikken er offentliggjort på DBC's hjemmeside. Heri beskriver man DBC's kerneopgaver, jfr. ovenfor. Men man anerkender også, at "... udviklingen går i retning af mere flydende grænser mellem biblioteksvirksomhed og anden informations- og oplevelsesvirksomhed." Derfor åbner ejerpolitikken – på nærmere præciserede vilkår – for, at DBC kan være aktiv udenfor biblioteks- og undervisningsområdet, såfremt der er tale om ydelser, der er nært knyttet til det primære virkefelt. DBC's engagement på museumsområdet – der omtales senere i beretningen – er et eksempel herpå.

Som nævnt er implementering af en serviceorienteret arkitektur en grundlæggende udfordring for DBC. Den trelags-model – indhold, services og brugergrænseflader – som er en del af den serviceorienterede arkitektur, vil brede sig ud i alle afkroge af DBC's produktsortiment. Vi har taget konsekvensen af dette ved at lægge vores grundlæggende organisation om, så den afspejler trelagsmodellen. Det indebærer, at indholdsvinklen er forankret i datadivisionen, servicevinklen i it-divisionen og brugergrænsefladevinklen i markedsafdelingen. – Man kan altid diskutere timingen i en sådan omlægning. Vi har valgt at implementere den på et tidligt tidspunkt i overgangen til den serviceorienterede arkitektur. Vi satser på, at vi hermed undgår, at den gamle struktur bliver et drivanker, der forsinker og forplumrer overgangen, men i stedet opnår, at strukturen arbejder aktivt for omlægningen.

Partnerskaber

DBC ønsker gennem partnerskaber at samle de bedste kompetencer hos forskellige partnere omkring fokusprojekter for derigennem at skabe efterspurgte kvalitetsservices for bibliotekerne og andre videninstitutioner og -virksomheder. Styrken i og målet med partnerskaber er at kombinere kernekompetencer fra forskellige områder til udvikling af konkurrencedygtige produkter for kulturel oplevelse og tilegnelse af viden.

I partnerskaber kan DBC tilbyde kompetencer, der er baseret på:

- DBCs eksisterende rolle i bibliotekssektoren gennem DanBib og bibliotek.dk, der binder bibliotekssystemerne sammen.
- DBCs metadata skabelse og kobling til digitalt indhold eksemplificeret gennem fx ebog.dk, Filmstriben og forsideservice.
- DBCs mangeårige kompetence for udvikling og drift af store databaser. Stor IT-sikkerhed og fuld tilgængelighed samt oppe- og svartid er garanteret i DBCs hostingydelser.

Derfor søger DBC partnerskaber med relevante partnere i bibliotekssektoren og kulturområdet i ø, i mediebranchen og i IT-branchen.

I 2008 har DBC indgået en række spændende og fremsynede partnerskaber:

- Bibliotekspartnere i Open Library Strategy-projektet, der har til formål at bidrage med relevant biblioteksfaglig viden, hvor bibliotekerne får indflydelse på udformningen af de enkelte services og brugergrænseflader
- Udviklingspartnerskab med Københavns biblioteker og Århus kommuners biblioteker om udvikling af en fælles formidlingsplatform baseret på open source. DBC vil forene open source projektet Open Search med databrønden, der er en central del af Århus og Københavns kommuners bibliotekers TING-projekt (www.gnit.dk). Målet er at udvikle en fælles databrønd og søgefunktion, der binder de fysiske og virtuelle ressourcer sammen i formidlingen til bibliotekernes brugere.
- Udviklingspartnerskab med Alexandra Instituttet om udvikling og salg af et nyt stor-skærmsprodukt, der skal baseres på de bedste elementer fra Sirpa og Infogalleriet, og udvikles til en ny teknologisk platform.
- Udviklings samarbejde med Statsbiblioteket om udvalgte infrastrukturprojekter som fx DanBib som ægte fælles katalog og danske biblioteker i WorldCat.
- Medlemskab af bibliotekskonsortiet "Biblioteket spiller online" med ansvar for at etablere distributionsplatformen "netmultimedia.dk".
- Partnerskab med Gallery Systems om salg og udvikling af The Museum System (TMS) og eMuseum til nordiske museer, suppleret med services som support, hosting, undervisning og rådgivning omkring produkterne. Samarbejdet vil også omfatte udvikling af systemerne til det nordiske marked.
- Fortsat partnerskab med Det Danske Filminstitut om videreudvikling af Filmstriben, bl.a. med spillefilm, fjernadgang for bibliotekernes brugere og pay pr. view for private brugere.

Projekter i 2008

Open Library Strategy (OLS)

DBC udvikler produkter og services, der er baseret på standarder, der muliggør fleksibelt at forbinde forskellige systemer og data.

OLS anvendes som betegnelse for den strategi som DBC har arbejdet med gennem nogle år i forbindelse med udviklingen af DanBib - next generation. Hovedpunkterne inden for OLS er anvendelse af åbne standarder, implementering af en generel Service Orienteret Arkitektur (SOA), samt udvikling baseret på open source.

Det er målet, at alle de enkelte delfunktioner inden for DanBib og en del af DanBib+ skal tilbydes som selvstændige services. De enkelte services kan sammensættes uafhængigt og med elementer fra andre bibliotekssystemer, og således danne et samlet funktionsdygtigt bibliotekssystem. Det er visionen, at det samlede servicekompleks skal sætte standarden for "Fremtidens bibliotekssystem" både i relation til funktionalitet og teknik.

OLS er det bibliotekskoncept, der ved at sammensætte en række services fra både DBC og andre leverandører er buddet på et system til både folke-, forsknings- og uddannelsesbiblioteker. Inden for de enkelte services tages der højde for krav, der er specielle for hver af de nævnte sektorer, således at disse krav er en naturlig del af funktionaliteten i hver enkelt service.

OLS er web baseret og funderet på åbne standarder. Det bygger direkte, men ikke kun på DBCs data - "DanBib som ægte fælleskatalog" - og dermed på den teknologi, der anvendes i forbindelse med DanBib og bibliotek.dk. Der tages således udgangspunkt i flere af DBCs nuværende centrale delsystemer, der videreudvikles til afgrænsede services og via åbne standardiserede grænsesnit skal kunne indgå i forskellige systemløsninger. Der udvikles desuden supplerende services efter samme model - her tænkes på funktionalitet, der pt. ikke indgår i de centrale systemer - bl.a. udlånsfunktionalitet, statistik mv. Af disse vil udlånsfunktionalitet ikke være en egentlig del af OLS, men vil kunne leveres af en ekstern partner.

Konceptet giver mulighed for at "serviceshoppe" blandt de forskellige åbne DBC services, sammensætte disse services og forsyne dem med en samlet brugergrænseflade til at "lime" de enkelte services sammen. Det vil desuden blive muligt at integrere moduler / services fra andre systemleverandører

OLS eller dele af det tilbydes som open source, således at kunder på de enkelte services får adgang til kildekoden og kan rette, tilrette og videreudvikle på systemet mod at det kommer øvrige kunder til gode. DBC opretter og vedligeholder et community til varetagelse heraf.

Det vil således være de samlede services inkl. udlånsfunktionalitet (Open Circulation), der kan tilbydes som afløser for det nuværende Integra system. Desuden vil de enkelte services kunne erhverves efter ønske og behov til implementering i et lokalt bibliotekssystem.

I forbindelse med udviklingen af de enkelte services vil disse kunne integreres i det aktuelle Integra system og således løbende skulle afløse nuværende moduler / funktionalitet.

Den udvikling i OLS, der har fundet sted i 2008, er primært Open Search og Open Ressource Sharing samt dialog med bibliotekerne.

OLS Partnerprojektet

DBC har indgået partnerskab med en række folke- og uddannelsesbiblioteker, der har Integra, samt med Roskilde Universitetsbibliotek og Statsbiblioteket som interesserede parter. Formålet er at sikre løbende dialog omkring OLS, herunder at opnå sparring ved udarbejdelse af udviklingstemaer, ved review af systembeskrivelse, herunder test og pilotdrift af services og moduler.

Open catalogue

Projektet tager udgangspunkt i DanBib som ægte fælleskatalog (se side 9).

Open Search/TING

Projektet omfatter et partnerskab med Københavns og Århus Kommuner biblioteker om etablering af databrønden, TING¹. Udviklingen foregår i Open Source.

Projektet har til formål i tilknytning hertil at etablere en service, der kan anvendes til søgning på tværs af mange forskellige datakilder i en databrønd med metadata på fysiske materialer samt indekserede e-bøger og e-tidsskrifter. Projektet skal realisere behovet for både integrated search og federated search og behovet for at kunne søge på tværs af forskellige værktøjer, metadataformer, digitalt indhold, administrative data mv. Samtidig skal det understøtte behovet for at søge i meget store datamængder, langt over de ca. 30 mio. poster der pt. ligger i DanBib. Der skal endvidere udvikles brugergrænseflader til søgning og visning af databrøndens dokumenter.

Open Ressource Sharing (RS/ILL)

Projektet skal udvikle en funktionalitet, der realiserer biblioteksvæsenets behov for at dele ressourcer, hvad enten der er tale om fysiske materialer, der indgår i lånesamarbejdet (ILL) eller digitale ressourcer, der indgår i diverse licenser, konsortier mv.

Anvendelse af åbne standarder

Målet er, at alle komponenter, services og data er baseret på standarder som er veldokumenterede, offentlig tilgængelige og vedligeholdt i åbne fora, uden økonomiske, juridiske eller politiske begrænsninger. Det er i forvejen et grundvilkår for DanBib, men indførelse af SOA medfører en øget arbejdsindsats med udvikling og implementering af standarder.

Open Source

Open source er et forretningsorienteret software, hvor man kan få adgang til kildekoden uden omkostninger og har mulighed for at videredistribuere ændringer baseret på kildekoden, kaldet

---

¹ www.gnit.dk

free software eller open source. Der er defineret bestemte ejerskabsforhold og regler omkring adgangen til kildekoden og regler for videreudvikling og videredistribution af den.

Målet er at bibliotekernes og DBCs strategier kan møde hinanden og i samarbejde blive en del af en større, fælles udviklingskraft. DBC ønsker at etablere et langsigtet udviklingsfællesskab med kunder og samarbejdspartnere på relevante, både nutidige og fremtidige platforme, hvor stadig flere projekter udvikles i open source. Der vil blive etableret og faciliteret et Open Source Community, hvor alle har mulighed for at bidrage til processen. Alle biblioteker vil frit kunne tilgå de forskellige services og bl.a. styrke deres lokale site. Se også open source samarbejdet om Open Search/TING.

The Museum System

Ved årsskiftet 2008 indgik DBC aftale med det amerikanske selskab Gallery Systems om salg i Norden af The Museum System (TMS). TMS er et af verdens førende registrerings- og formidlingsystemer til museer, gallerier, arkiver og andre samlinger. Gallery Systems har mere end 600 kunder, fordelt over 22 lande. Kunderne tæller bl.a. MoMA og Guggenheim i New York, Tate og The National Gallery i London, og Louisiana og Skagens Museum i Danmark, men også en lang række mindre museer, gallerier og arkiver er kunder. TMS er state of the art inden for museal registrering og webformidling. En af de stærke features i TMS er genbrug af data, og DBC vil i starten af 2009 udvikle et konverteringsprogram fra TMS til REGIN, så de danske museer både kan drage fordel af de mange faciliteter i TMS og samtidig undgå unødigt registreringsarbejde. DBC tilbyder dansk support, undervisning og hosting i forbindelse med anskaffelsen af TMS. DBC har knyttet en konsulent til området med baggrund i museumssektoren, som skal deltage i dialogen med museerne om køb af TMS.

DBC deltog i 2008 i et pilotprojekt om brugerinddragelse sammen med Nationalmuseet. Projektet blev faciliteret af NFBI, Netværk for forskningsbaseret, brugerreven innovation, som DBC er medlem af. Formålet var at generere viden om museumsbrugernes oplevelse af museet i dag og deres ønsker til fremtidens museum særligt mht. den formidling de møder på museet.

DanBib udvikling

Udviklingsaktiviteterne har været centreret om nyudvikling af DanBib i overensstemmelse med Open Library Strategy, dvs. udvikling og implementering af data, services og funktionalitet i en serviceorienteret arkitektur (SOA), udvikling og anvendelse af åbne standarder i alle dataformater og services samt frigørelse af DanBib-komponenter som Open Source.

Udover arbejdet med Open Library Strategy, har den væsentligste udviklingsindsats været koncentreret om udvikling og implementering af nyt Netpunkt.

Nyt Netpunkt har været i pilotdrift siden november 2008. Med nyt Netpunkt får vi en tidssvarende brugergrænseflade som i overensstemmelse med OLS har samme basissystem som bibliotek.dk.

Danske Biblioteker i WorldCat

December 2008 blev der underskrevet en aftale mellem OCLC og DBC, som dels giver danske biblioteker adgang til at bruge WorldCat som kilde til genbrugskatalogisering og dels indebærer, at den samlede bestand på danske offentlige biblioteker bliver uploadet til WorldCat. Endvidere bliver et mindre antal forskningsbiblioteker efter eget ønske leverandører af udlånsmateriale til udenlandske biblioteker - og Statsbiblioteket sikrer, at den øgede internationale synlighed af den danske kulturarv, som den afspejles i danske bibliotekers bestand, også udmøntes i praktisk tilgængelighed.

Det nu etablerede samarbejde er et resultat af Deff-projektet *Danske biblioteker i WorldCat*, hvor der igennem 2008 er foretaget en række analyser og udredninger som forberedelse til et udvidet samarbejde med OCLC om WorldCat.

Med udgangspunkt i 2008-projektets resultater og den indgåede aftale etableres der et 2009-implementeringsprojekt, hvortil der ligeledes vil blive søgt støtte fra Deff.

Fem forskningsbiblioteker og fem centralbiblioteker gennemførte hen over sommeren kontrollerede forsøg med genbrug af poster fra WorldCat. Resultatet blev præsenteret og drøftet på en workshop i efteråret – og både forsøget og workshoppen pegede entydigt i retning af, at forsøget snarest burde glide over i en driftsfase. WorldCat ekspanderer med import fra mange ikke-engelsksprogede lande, så voldsomt, at forholdet mellem ikke-engelsksprogede og engelsksprogede titler nu er fifty-fifty.

For at skabe råderum til denne løsning har DBC med virkning fra 1. januar 2009 opsagt abonnementet på British National Bibliography. Vi opretholder abonnementerne på Library of Congress og ISSN-Network – i hvert fald i 2009; Library of Congress er uden diskussion en mere væsentlig genbrugskilde end British National Bibliography. Også Deutsche Bibliographie vil blive uploadet til WorldCat.

DanBib som ægte fælles katalog

Henover foråret 2008 har vi deltaget i en projektgruppe i Deff-regi, som har udarbejdet forslag til en datamodel og workflows for *Danbib som ægte fælles katalog*. I forslaget opstilles der nogle overordnede designkriterier for en fælles katalog uden at gå i dybden og have svar på alle detaljspørgsmål. Forslaget blev præsenteret og drøftet på en workshop med deltagelse fra en række forskellige fag- og forskningsbiblioteker.

Efterfølgende har projektgruppen udarbejdet en anbefaling om, at der etableres et specifikationsprojekt, hvis formål er at designe fælles kataloget, udarbejde en kravspecifikation og opstille en økonomi for såvel udvikling som drift. Specifikationsprojektet bør også – såvel generelt som for det enkelte bibliotek – indeholde en beskrivelse af overgangen fra den nuværende datamodel til nye, herunder spørgsmålet om et evt. katalogbrud. Projektgruppen anbefaler endvidere, at der arbejdes videre med nogle konkrete opgaver, bl.a. om automatisk fletning af poster, om hurtig gensidig opdatering mellem DanBib og bibliotekets katalog, om de lokale ka-

talogiseringsværktøjer kan opsættes til at skelne datatyperne fælles, fælleslokal og lokal samt om direkte katalogisering til DanBib.

DanBib drift

DanBib har i 2008 været præget af god kvalitet og stabil drift med gode svartider.

Antallet af afgivne DanBib-bestillinger var 2 mio bestillinger – en stigning på 4,5 % i forhold til året før.

Omfanget af genbrug af bibliografiske poster kan ikke opgøres, men der er fortsat tale om et meget betydeligt genbrug af poster, også procentuelt i forhold til bibliotekernes kataloger; der er dog fortsat et efterslæb vedr. digitale ressourcer, hvilket skyldes flere forhold, dels en manglende fælles opfattelse af DanBib som infrastruktur for digitale ressourcer, dels bibliotekernes usikkerhed mht. integration af netressourcer i lokalkatalogen og dels import af registreringer af artikler i elektroniske tidsskrifter.

DanBibs kvalitetsmål omfatter svartidsmåling, måling af driftseffektivitet, baseajourføring samt registreringstid hos DBC. Brugerne kan orientere sig om disse målinger på www.danbib.dk.

Ved årets udgang var der i alt i DanBib ca. 29,5 mio. poster, hvilket er en stigning på 1 mio. i forhold til året før. Dertil kommer DanBib+ basen: Deutsche Bibliographie på 1,5 mio. poster, som dog blev lukket ved årsskiftet 08/09.

Vi har gennemført 4 årlige servicevinduer, dvs. dage med planlagt nedlukning af hensyn til større systemreoveringer og -ændringer.

Vi har i 2008 fortsat udbygningen af www.danbib.dk med dokumentation, statistik, brugerstøtte og standarder.

Bibliotek.dk

Vi har i 2008 gennemført små og store projekter efter aftale med Styrelsen for Bibliotek og Medier. Projektporteføljen spænder meget vidt og omhandler bl.a. forbedrede søgemuligheder, nye brugerfaciliteter og udbygning af samspillet mellem bibliotek.dk og bibliotekernes egne systemer. Udover de egentlige udviklingsprojekter har vi gennemført brugerundersøgelse og udarbejdet uddybende notater samt afholdt workshops. Dialog med bibliotekerne føres også på <http://profblog.bibliotek.dk>. I 3. kvartal 2008 havde bloggen 122.000 besøgende. En forespørgsel om udvidelse af automatisk fjernlån affødte således 33 kommentarer.

Eksempler på årets bibliotek.dk-projekter: Forsideservice i bibliotek.dk, levering af artikler til slutbruger, lokalbibliografiske poster i bibliotek.dk, DRs Nordisk Forfatteratlas i bibliotek.dk, en login-løsning, der muliggør brug af 'Mit bibliotek' indstillinger på forskellige pc'ere og workshop om bibliotek.dk som lokal brugergrænseflade. Der er desuden indledt samarbejde med Gyl-

dendal om implementering af indholdsrelevant linkning mellem Encyklopædien (www.denstoredanske.dk) og bibliotek.dk.

I 2008 blev der iværksat en markedsføringskampagne bestående dels af et presserum, finansieret af DBC, dels af et videnspil, finansieret af Udviklingspuljen. Markedsføringskampagnen gav i en periode markant øget brug af bibliotek.dk.

Standardisering

DBC deltager aktivt i udvikling og implementering af standarder i dansk og internationalt regi.

DBC varetager næstformandsposten i Bibliografisk råd, som bl.a. afgiver indstilling til Styrelsen for Bibliotek og Medier i principielle sager vedrørende bibliotekernes kataloger og nationalbibliografiske forhold, herunder større ændringer i 'Katalogiseringsregler og bibliografisk standard for danske biblioteker' og 'danMARC2'.

I DanZIG-udvalget har DBC i 2008 varetaget udarbejdelsen af guidelines for brug af EDItX til XML-bestillinger og XML-følgesedler ifm. materialevalg samt guidelines for brug af ISO DIS 20775 (Schema for holdings information) til rekvirering af XML-dokument med historiske beholdningsdata fra lokalsystem. DBC har endvidere medvirket til udarbejdelsen af et sæt guidelines for implementering af den amerikanske standard Z39.83 NCIP, der specificerer en række services i forbindelse med udlån. DBC har tillige ansvaret for udarbejdelse af guidelines for implementering af ISO 25577 MarcXchange til udveksling af poster i XML-format. Dette arbejde er forsinket pga. manglende afklaring af mapning af enkelte tegn i danMARC2-tegnsettet. Sagen forventes afklaret i løbet af 2009.

I Dansk Standards udvalg for Information og dokumentation (S24) varetager DBC formandsposten i undervalget for Teknisk interoperabilitet og deltager i underudvalget for Identifikation og beskrivelse. Underudvalgenes medlemmer deltager med teknisk ekspertise ifm. udvikling og revision af internationale standarder i ISO TC 46. Undervalget for Teknisk interoperabilitet har taget initiativ til flere internationale standarder i de seneste år, herunder ISO 25577 (MarcXchange), som blev publiceret februar 2009, og ISO 28560 (RFID in libraries), som måske kan ligge klar til publicering ved udgangen af 2009.

Distribution af digitale produkter

Forsideservice

Biblioteksbrugere efterspørger i stigende omfang mere digital information om bøger og andre materialer på bibliotekerne. I januar 2008 blev forsideservice sat i drift som produkt. Servicen blev udviklet i et samarbejdsprojekt med Statsbiblioteket. Servicen muliggør visning af danske og i et vist omfang udenlandske bogforsider i bibliotekernes kataloger. I 2009 forventes servicen at blive yderligere udbygget med indholdsfortegnelser, flere udenlandske forside samt bogflaptekster. Dertil kommer forsidebilleder på andre materialetyper.

Filmstriben

Øget kapacitet på bredbåndforbindelser åbner nye perspektiver for formidling af film online til den enkelte forbruger. DBC etablerede i december 2007 Filmstriben med streaming video via nettet. Filmstriben omfatter nu over 500 kort- og dokumentarfilm. I februar 2009 er yderligere 100 kommercielle spillefilm blevet tilgængelige.

Filmstriben blev tilbudt i sommeren 2008 med en gratis prøveperiode på 1 år til landets folkeskoler og gymnasier, hvilket har bevirket en stor tilstrømning af skoleabonnenter.

Et lignende tilbud om en gratis prøveperiode er blevet tilbudt folkebibliotekerne i 2009. Desuden har en række mellemlange uddannelser tegnet abonnement på Filmstriben.

Netmultimedia.dk

Interessen for spil er stærkt voksende, og bibliotekerne har fokus på formidling af computerspil både for børn, unge og voksne.

DBC er ultimo 2008 trådt ind i bibliotekskonsortiet i projektet 'Biblioteket spiller online'. Samarbejdsprojektet omfatter etablering af en online distributionsservice for spil til biblioteker. De deltagende biblioteker er Frederiksberg Bibliotek, Herning Centralbibliotek, Odense Centralbibliotek, Roskilde Centralbibliotek og Vejle Centralbibliotek, der har fået tilsagn om bevilling fra Styrelsen for Bibliotek og Mediers udviklingspulje til projektet: Biblioteket Spiller Online.

På netmultimedia.dk vil biblioteksbrugerne kunne låne spil, læse anmeldelser af spil og oplysninger om spillenes natur, udvikling af nye spilteknologier mv. DBCs rolle i projektet er at etablere distributionsplatformen med computerspil, herunder indgåelse af aftaler med kommercielle spilproducenter og distributører. Projektet iværksættes i 2009.

Sirpa

Bibliotekerne er i stigende grad opmærksomme på at markedsføre bibliotekernes ydelser til lokalesamfundet, og mange biblioteker har derfor anskaffet storskærme til dette formål.

DBC har udviklet Sirpa, der er en online formidlingskanal til storskærme, der bygger på open source og frie softwarelicenser og med åbne brugergrænseflader. Det gør det muligt for bibliotekerne at im- og eksportere data og integrere nyhedsløjfen i andre systemer alt efter behag. Bibliotekerne kan producere lokale indslag og frigive til visning rettet mod forskellige brugergrupper.

I november 2008 indgik DBC og Borger.dk en samarbejdsaftale, der indebærer at DBCs Sirpa redaktion fremover udgiver nyhedsløjfen Sirpa Borgernyt til storskærm og pc-skærm. Tjenesten formidler information og nyhedsstof af interesse for borgere. Målgruppen er borgerservicecentre og biblioteker.

I november 2008 indgik Alexandra Instituttet og DBC en samarbejdsaftale om at videreudvikle en fælles interaktiv platform til formidling af kulturnyheder. Den ny formidlingsplatform, der skal udvikles i 2009, baseres på DBCs kulturnyhedskanal, Sirpa, der er designet til visning og redigering af nyheder på storskærm, og på den interaktive funktionalitet i InfoGalleri, som er udviklet af Alexandra Instituttet på baggrund af samarbejde med Center for Interactive Spaces på Århus Universitet.

De to samarbejdsparter lægger vægt på fleksibiliteten i forhold til den enkelte kundes mulighed for at tilvælge interaktivitet og nye teknologier, egen redigering og deling af nyheder og import af RSS nyhedsfeeds.

Hosting og support

DBC har gennem nogle år leveret hosting til en række biblioteker og uddannelsesinstitutioner, der har Integra som bibliotekssystem. DBC hoster ligeledes ebog.dk og ebib.dk.

Da Biblioteksmedier i 2008 blev solgt til nye ejere, blev virksomhedens IT-drift sat i udbud, og DBC vandt udbuddet.

I forbindelse med aftalen om salg af The Museum System vil DBC også tilbyde museerne hosting og support på dette system.

Konsulentytelser

Lej en bibliotekar

Fokus for DBCs kompetencesalg er virksomheder og institutioner med et højt niveau af vidensproduktion og formidling. DBC udlejer medarbejdere på time-/dags- eller ugebasis. DBC-bibliotekaren opbygger og vedligeholder arkiver for virksomheder, der enten har et begrænset behov for arkivering eller vurderer, at det er for dyre kompetencer at holde udviklingsmæssigt ajour hos egne medarbejdere.

I 2008 valgte Novo Nordisk som den første virksomhed at leje en registreringsmedarbejder til deres bibliotek.

I december 2008 indgik DBC en aftale med Ingeniørernes Arbejdsløshedskasse om at opbygge en struktur på arbejdsløshedskassens fælles-drev samt opstille regler for fællesmapperne i arbejdsløshedskassens andre afdelinger.

Og i 2009 vil DBC for Forsknings- og Innovationsstyrelsen udøve en kontrol af maskinsammenkørte data i styrelsens forskningsindikator. Forskningsindikatoren er et redskab, universiteterne bruger til at dokumentere, hvad og hvor meget de publicerer i verdens forskningsmagasiner. Kontrollen koordineres med de involverede universiteter.

Dialog med bibliotekerne

Nyt design

I april 2008 tog DBC et nyt design og ny hjemmeside i brug. Det nye logo symboliserer videnstrømme som gennem DBCs kernekompetencer, videnstrukturering og formidling, skaber ny viden og værdi for brugerne. DBC har således fokus på at anvende sine kompetencer også i nye digitale sammenhænge, hvor der kan opnås synergi for biblioteker og andre offentlige videninstitutioner.

I samme forbindelse blev den trykte DBC Avisen afløst af den digitale nyhedsavis Centrifugen.

Arrangementer

I 2008 afholdt DBC en række arrangementer i samarbejde med forskellige biblioteksfaglige partnere:

Biblioteket i hånden d. 17. januar

Temadag arrangeret i samarbejde med Danmarks Biblioteksforening og Danmarks Biblioteksskole. Temadagen belyste mulighederne for at anvende forskellige, primært mobile, teknologier, der supplerer nettet til formidling af bibliotekernes tilbud til brugerne. Blandt indlægsholderne var Jan Damsgaard, professor på CBS, Johan Winbladh, kanalredaktør for mobil på DR Medier, Jørn Helge Dahl, projektleder Biblioteksvar.no, Den norske net tjeneste.

Computerspilskonference den 25. september

Konferencen satte fokus på spørgsmålet om det gode computerspil: Hvornår er et spil godt? Hvad er den gode historie i et spil? Hvordan kan bibliotekarerne inddrage spil på bibliotekerne? Blandt indlægsholderne var bl. a. Bo Kampmann Walther, associeret professor ved Center for Medievidenskab ved Syddansk Universitet, og Pernille Drost, formand for Bibliotekarforbundet.

Ressource Description and Access

Barbara B. Tillett var inviteret til Danmark som hovedtaler ved en temadag, arrangeret af Bibliotekarforbundets faggruppe for Tekniske afdelinger, FABITA. Barbara B. Tillett er chef for Library of Congress' Cataloging Policy and Support Office og LC's medlem af Joint Steering Committee for Development of RDA.

Hun gav en præsentation og status for de nye katalogiseringsregler, der er planlagt at være afløserne for det gældende regelsæt AACR2. Den danske vinkel på de nye regler blev belyst af Erik Thorlund Jepsen, konsulent i Styrelsen for Bibliotek og Medier og Hanne Hørl Hansen, bibliografisk konsulent på DBC.

DBC som hovedsponsor på SmartCity Library Conference

I oktober 2008 løb en internationale konference af stabelen, arrangeret af Københavns Kommunes Biblioteker sammen med en række internationale partnere. Som hovedtemaer blev der fokuseret på, hvordan biblioteker kan gøre byerne stærkere, og på biblioteket som et fysisk rum i den digitale verden og et virtuelt rum, hvor biblioteket er, hvor du er. DBC havde i den forbindelse en mindre udstilling, og holdt et oplæg på konferencen.

DBC-prisen

Hvert år uddeler DBC DBC-prisen på i alt kr. 10.000 til det bedste kandidatspeciale på Danmarks Biblioteksskole. I 2008 gik prisen til Kirstine Hagen Thomasen og Marie Bjørnskov Engberg for specialet "Typificering og magt i flickr". I forbindelse med overrækkelse lød vurderingen fra specialevejleder Jack Andersen på Danmarks Biblioteksskole: "Specialet formår at beherske et komplekst sammensat teoriapparat og at bruge det stringent og intelligent i sin empiriske analyse. På denne måde udviser specialet ikke blot intellektuel modenhed, men også at det behersker et højt niveau af teoretisk og analytisk indsigt".

Miljøhensyn

DBC er en miljøbevidst virksomhed, som arbejder for at skabe en bæredygtig udvikling, der tager hensyn til miljøet og naturens ressourcer. DBC søger løbende at forebygge og reducere miljøpåvirkningen ved at

- anvende miljørigtige løsninger i det omfang, det er teknisk og økonomisk muligt
- begrænse anvendelse og spild af energi, råstoffer og andre ressourcer
- minimere affaldsmængden ved konsekvent at gennemføre affaldssortering og at tænke i genanvendelse
- efterspørge miljøvenlige produkter og ydelser
- fremme åbenhed, dialog og samarbejde om miljøforhold overfor medarbejdere, kunder, samarbejdspartnere og leverandører
- som minimum overholde gældende lovgivning på området.

DBC's sociale kapital

DBC påtager sig et socialt medansvar i bestræbelserne på at skabe et arbejdsmarked med plads til alle. DBC's samarbejdsudvalg har de seneste år udarbejdet et socialt indeks. Det sociale indeks (www.detsocialeindeks.dk <<http://www.detsocialeindeks.dk>>) er en metode, der kortlægger virksomhedens hensigter, indsatser og resultater på en række områder, bl.a. ansættelse, afskedigelse, uddannelse, information og arbejdsmiljø.

Beskæftigelsesministeriet har ansvaret for metoden og den løbende opfølgning på initiativet. Udarbejdelse af det sociale indeks indebærer desuden identifikation af indsatser til forbedringer.

Måling af DBC's Sociale indeks

2004	2005	2006	2007	2008
67	68	67	75	76

Der er over en 5-årig periode sket en klar forbedring i, hvordan DBC's sociale ansvar opleves af medarbejderne.

Målingen foretages årligt.

Det sociale indeks vurderes efter flg. skala:

Points	Vurdering
0-20	Virksomheden tager ikke et socialt ansvar
21-40	Virksomheden tager i meget begrænset omfang et socialt ansvar
41-60	Virksomheden tager et socialt ansvar
61-80	Virksomheden tager i høj grad et socialt ansvar
81-100	Virksomhedens sociale ansvar er i verdensklasse. Virksomheden er et forbillede for andre virksomheder

Nøgletal

Nationalbibliografisk produktion

I 2008 blev registreret følgende mængder til Nationalbibliografien:

Nationalbibliografi (vægtede registreringer)	2004	2005	2006	2007	2008
Dansk bogfortegnelse	19.724	17.589	18.236	18.066	17.097
Dansk Billedfortegnelse	3.141	4.479	3.062	3.578	3.787
Dansk Lydfortegnelse	1.397	1.667	1.192	830	1.070
Danske Musikoptagelser	2.343	2.208	1.947	1.933	1.575
Internetpublikationer	2.183	2.213	1.902	2.719	2.322
Dansk Artikelindeks	15.904	16.404	15.261	15.400	15.299
Dansk Anmeldelsesindeks	2.059	2.268	2.085	2.086	2.039
Pladeanmeldelser	767	657	713	681	551
Vægtede registreringer i alt	47.518	47.485	45.110	45.972	43.740

Brugen af DanBib og bibliotek.dk

Antal poster i DanBib	2004	2005	2006	2007	2008
(mio.)	23,2	25,2	26,5	28,5	29,5

Brugen af bibliotek.dk	2004	2005	2006	2007	2008
Antal unikke brugere pr. uge*	Ca. 48.000	Ca. 63.000	Ca. 69.000	Ca. 88.000	Ca. 65.000
Ændring i %	+55%	+31%	+9%	+27%	- 26%

*Målt ultimo året, dvs. uge 48

DanBib- bestillinger (t)	2004	2005	2006	2007	2008	Ændring i % det seneste år
DanBib	1.852	2.004	2.010	1.880	1.968	+4,5%

*Måling af automatiserede bestillinger påbegyndt pr. 1.5.2007.

Bestillinger i bibliotek.dk	2004	2005	2006	2007	2008	Ændring i % det seneste år
(t)	1.212	1.383	1.410	1.276	1.384	+8,5%

Viderestil fra bibliotek.dk til biblioteker	2004	2005	2006	2007	2008	Ændring i % det seneste år
(t)	282	438	816	1.265	1.434	+13%

DBC's regnskab

DBC's årsregnskab 2008 publiceres på www.dbc.dk når det er godkendt.